

N:o 15.

Ank. till Riksd. kansli den 12 maj 1905, kl. 4 e. m.

Konstitutionsutskottets utlåtande, i anledning af dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till ändrad lydelse af § 60 regeringsformen, dels ock inom Riksdagen i ämnet väckt motion.

Till konstitutionsutskottets handläggning hafva båda Kamrarne hänvisat Kungl. Maj:ts till Riksdagen aflåtna proposition n:o 122, däruti Kungl. Maj:t till Riksdagens pröfning i grundlagsenlig ordning framlagt följande *Kungl. Maj:ts proposition.*

Förslag

till

ändrad lydelse af § 60 regeringsformen.

§ 60.

Till bevillningar räknas tull- och accismedlen, postmedlen, chartæsigillatæafgiften, husbehofsbrännermedlen samt hvad hvarje Riksdag dessutom särskildt såsom bevillning sig åtager.

Har Konungen beslutit, att för Riksdagen framställa förslag om åsättande eller höjande af tull å kaffe, socker, tobak, vin eller spritvaror eller af tillverkningskatt å brännvin eller socker, äge Konungen, utan afvaktan å Riksdagens beslut, tillika förordna, att den sålunda föreslagna

afgiftsberäkningen skall omedelbart tillämpas. Sådan föreskrift må dock ej meddelas å annan tid, än då Riksdagen är samlad eller högst tre veckor före Riksdags början.

I öfrigt må ej några allmänna afgifter, af hvad namn och beskaffenhet som helst, utan Riksdagens samtycke kunna förhöjas, tullen å inkommande och utgående spannmål allena undantagen. Ej heller må Konungen statens inkomster förpakta eller, till vinning för Sig och kronan eller enskilda personer och korporationer, några monopolier fastställa.

Vid den kungl. propositionen finnes fogadt utdrag af det i statsrådet den 13 april 1905 förda protokoll öfver justitiedepartementens ärenden, så lydande:

»Ej sällan har det inträffat att, sedan Kungl. Maj:t för Riksdagen framlagt förslag, afseende att belägga en vara med tull- eller tillverkningsafgift eller att höja en förut stadgad dylik afgift, införseln eller tillverkningen af den afsedda varan äfvensom uttagningarna från nederlag af därå befintligt gods af ifrågavarande slag väsentligen stegrats under tiden mellan förslaget framläggande och den dag, då Riksdagens beslut i ämnet trädte i tillämpning. Syftet med afgiftens åsättande eller höjande har i följd däraf ofta mer eller mindre förfelats. Det har därför af chefen för finansdepartementet ansetts kunna ifrågasättas, huruvida icke sådan ändring af gällande lag borde vidtagas, att Kungl. Maj:t erhöle rätt att, sedan beslut om framläggande för Riksdagen af förslag till åsättande eller höjande af tull- eller tillverkningsafgift af Kungl. Maj:t fattats, tillika förordna, att hvad i enlighet därmed blefve förslaget skulle, utan afvaktan å Riksdagens beslut i ämnet, omedelbart vinna tillämpning. För närmare utredning af denna fråga har chefen för finansdepartementet från kommerskollegium och generaltullstyrelsen infordrat utlåtanden rörande lämpligheten af en sådan lagändring.

Af de yttranden, som till kommerskollegium inkommit från åtskilliga af föreliggande fråga intresserade korporationer och sammanlutningar på näringslifvets område, framgår, att meningarna i landet om den ifrågasatta åtgärdens lämplighet äro delade. Mot en lagändring i den antydda riktningen har anförts att, enär inom såväl handeln som industrien varuförsäljningen i stor omfattning är grundad på långt i förväg till fastställda priser ingångna leveransafstal, den stegrade import eller tillverkning, som ägt rum närmast före en tullförhöjning, icke skett

uteslutande af begär efter vinst, utan ofta till väsentlig del för att därigenom förekomma en ruinerande förlust. Skulle nu tull- eller tillverkningsafgiften kunna höjas utan att affärsmännen erhöles något rådrum att inrätta sig efter de nya förhållandena, kunde följderna däraf för dem blifva mycket allvarsamma. De betänkligheter, som anförts mot den ifrågasatta lagändringen, hafva äfven till stor del grundats på uppfattningen därom, att nederlagsinstitutionen icke skulle under den angifna nya ordningen kunna bereda de svenska köpmännen den lättnad, som med nämnda institution afsetts. Enär några större försäljningar svårigen kunde komma till stånd till priser, reglerade dels efter gällande tullsatser och dels efter eventuella tullförhöjningar, skulle nämligen den förtänksamme köpmannen under den tid på året, då en plötslig tullförhöjning kunde ifrågakomma, knappast våga använda nederlagsinstitutionen eller göra några försäljningar på grundvalen af förråd, som han upplagt å nederlaget. Men utom den osäkerhet i affärsförhållandena, som skulle blifva en följd af den föreslagna åtgärden, komme den att medföra en stor olägenhet jämväl därutinnan, att det då blefve mindre angeläget för Riksdagen att påskynda afgörandet af en föreslagen afgiftsförhöjning, hvadan frågan därom skulle kunna hållas sväfvande under en längre tid. Ytterligare en olägenhet förefunnes i de tvära prisrubbingar, som skulle uppstå i det fall, att Riksdagen ej bifölle Kungl. Maj:ts förslag om tullförhöjning. Och slutligen kunde, under förutsättning att i sistnämnda fall restitution af för högt uttagen afgift skulle medgifvas, en svårighet af rent praktisk art uppstålla sig. Om nämligen Kungl. Maj:t föreslagit en afgift att utgå efter viss beräkningsgrund, men Riksdagen därefter antog en afgift, beräknad efter en helt annan grund, så blefve det säkerligen ej möjligt att genomföra en fullt rättvis restitution.

Å andra sidan har med styrka framhållits — utom angelägenheten däraf, att alla de inkomster i form af tull eller tillverkningskatt, hvilka af Riksdagen anslagits, måtte komma statsverket till godo — att den nuvarande ordningen medfört svåra olägenheter för den lugna och jämna omsättningen i handel och industri. Till följd af de spekulationer, som förekommit närmast före en förhöjning af tull- eller tillverkningsafgiften för viss vara, hade, enligt hvad erfarenheten visat, i landet hopats sådana mängder af den ifrågavarande varan, att prissättningen därå i betänklig grad rubbats och oförskyllda förluster drabbat många affärsmän. Dessa spekulationer hade icke hållit sig inom landet allena, utan grannländernas

köpmän hade vid ifrågasatta tullförhöjningar till stor skada för de svenska köpmännen öfverfyllt den svenska marknaden med den afsedda varan. Och uppenbart vore, att de prisrubbnings, som genom sådana spekulationer uppkomma, skulle blifva rent af ödesdigra, i händelse ett af Kungl. Maj:t framlagdt förslag om tullförhöjning ej blefve af Riksdagen antaget.

Att en lagändring i den antydda riktningen är för statsverket af stor betydelse framgår af beräkningar, som chefen för finansdepartementet låtit verkställa.

Den förhöjning i tullen å spritvaror och viner, som på Kungl. Maj:ts förslag år 1903 af Riksdagen beslöts, trädde i tillämpning den 30 januari. Under tiden från och med den 16 till och med den 29 januari hvar och ett af åren 1901, 1902 och 1903 förtullades i riket följande kvantiteter af nedanstående varor:

	Brännvin och sprit	Likör	Vin	
			på fat	på but.
			kilogram	liter
år 1901.....	80,961	1,386	90,123	10,960
» 1902.....	156,365	2,543	124,386	22,053
» 1903.....	1,825,146	34,656	1,504,569	185,017

Skillnaden mellan förtullade kvantiteter under angifna tid i januari utgör således:

	Brännvin och sprit	Likör	Vin	
			på fat	på but.
			kilogram	liter
1903: 1901.....	1,744,185	33,270	1,414,446	174,057
1903: 1902.....	1,668,781	32,113	1,380,183	162,964

En beräkning af tullafgiften å förestående skillnadssummor visar följande belopp:

	Tullafgift		Tullskillnad
	enligt de före den 30/1 1903 gällande tullsatser	enligt de efter den 30/1 1903 gällande tullsatser	
	kronor	kronor	kronor
1903: 1901	2,327,160	3,070,536	743,376
1903: 1902	2,235,038	2,948,551	713,513

Statens förlust i följd af de osedvanligt stora förtullningar å spritvaror och viner, som ägde rum omedelbart innan den år 1903 vidtagna förhöjning i tullen å dessa varor trädde i tillämpning, kan således i rundt tal uppskattas till 700,000 kronor.

I sammanhang med nämnda tullförhöjning blef jämväl tillverkningskatten å brännvin ökad. De kvantiteter brännvin, för hvilka tillverkningskatt erlades under januari och februari månader nedanstående år, utgjorde i liter:

	1901	1902	1903	1904
Från 1—15 januari	1,094,950	690,747,4	910,289,9	631,798,2
» 15 januari—1 februari	1,114,082,8	910,397,8	23,094,833,8	692,163,9
Under februari	1,891,005,4	3,099,824,6	892,375,1	988,161,2

Häraf synes kunna antagas, att det parti brännvin utöfver den vanliga myckenheten, för hvilket under tiden närmast före skatteförhöjningen erlades skatt, uppgick till omkring 22,000,000 liter. Då omförmälda skatteförhöjning utgjorde 15 öre för hvarje liter, kan således statens förlust i följd därpå att för nämnda parti erlagts den lägre tillverkningskatt, som före den 30 januari 1903 var gällande, antagas hafva uppgått till 3,300,000 kronor.

Vikten af en anordning, hvarigenom dylika förluster skulle kunna förekommas, torde genom de anförda siffrorna få anses ådagalagd. Uppenbart är emellertid, att en från statsverkets synpunkt nyttig lagändring på ifrågavarande område ej bör vidtagas, om därigenom handels- och indu-

striens trefnad och förkofran skulle äfventyras. Kommerskollegium, som, icke minst i handelns och de industriella näringarnas egna intressen, ansett den ifrågasatta lagändringen önskvärd och lämplig, har också vid sitt tillstyrkande fäst det förbehåll, att med ändringen förbindas vissa inskränkande bestämmelser i syfte att i möjligaste mån förtaga verkan af de olägenheter, som i vissa fall skulle kunna härflyta af åtgärden.

I sådant hänseende har det för kollegium framstått såsom synnerligen angeläget, att den tid, under hvilken den provisoriska tillämpningen skulle fortgå, måtte blifva så kort, som omständigheterna kunde medgifva, och vidare har kollegium ansett, att den åsyftade anordningen bör bestämmas att afse endast ett fåtal konsumtionsartiklar, så kallade kassaartiklar.

Om de sålunda föreslagna inskränkningarna iakttagas vid genomförande af den tilltänkta lagstiftningen, skola helt visst, under förutsättning tillika, att Kungl. Maj:ts propositioner i åsyftade ämnen varda af Riksdagen med all möjlig skyndsambhet behandlade och afgjorda, de mot lagändringen uttalade betänkligheterna hafva förlorat sin egentliga betydelse. Därigenom att den ifrågasatta rättigheten bindes vid några få artiklar, blir det för köpmännen lättare att genom privaträttsliga aftal trygga sig mot eventuella förluster till följd af en hastigt tillkommen afgiftsförhöjning; en utväg, som, enligt hvad uppgifvits, redan hittills ganska ofta anlåtats. Vid sådant förhållande lärer invändningen därom, att svårighet skulle uppstå att begagna nederlagsinstitutionen, ej kunna tillmätas någon större vikt. Och ett medgifvande att, såsom från några håll påyrkats, de varor, som vid provisorisk tillämpning af en utaf Kungl. Maj:t föreslagen ny eller höjd afgift äro befintliga å nederlag, skulle inom viss kort tid få förtullas efter förut gällande tullsats, synes så mycket mindre kunna lagfästas, som därigenom verkningarna af den afsedda åtgärden skulle helt och hållet upphävas. Erinringen rörande de tvära prisrubbingar, som skulle följa i de fall, att Riksdagen ej antoge Kungl. Maj:ts förslag, är helt säkert af ringa praktisk betydelse; åtminstone har det hittills ytterst sällan inträffat, att sådana Kungl. Maj:ts propositioner, hvarom här är fråga, af Riksdagen afslagits.

Rättigheten för Konungen att förordna om omedelbar tillämpning af föreslagen ny eller höjd tull- eller tillverkningsafgift bör naturligen närmast afse den tid, under hvilken Riksdagen är samlad. Då emellertid, såsom kommerskollegium erinrat, de spekulationer, hvilka man vill förebygga, kunna förekomma äfven innan Riksdagen sammanträder, i synnerhet efter det beräkningen öfver statsverkets ställning och behof

kommit till allmänhetens kännedom, torde försiktigheten bjuda att åt Kungl. Maj:t inrymma omförmälda rättighet äfven under någon kort tid före riksdags början, och detta, såsom kommerskollegium anmärkt, jämväl för den händelse, att urtima riksdag skulle få till behandling sig förelagdt frågor om nya eller ökade skatter.

Beträffande de särskilda varuslag, hvilka den ifrågasatta lagändringen bör afse, samt de villkor i öfrigt, som till äfventyrs böra därvid uppställas, torde det ankomma på chefen för finansdepartementet att därom afgifva underdånigt yttrande.»

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Meyer yttrade härefter:

»I öfverensstämmelse med de åsikter, som uttalats af chefen för justitiedepartementet, anser jag, att rättigheten för Konungen att provisoriskt åsätta eller höja tull- eller tillverkningsavgift bör afse allenast några få kassaartiklar. De varor, i afseende hvarå det kan blifva fråga att omedelbart tillämpa föreslagen ny eller höjd tullavgift, torde böra inskränkas till kaffe, socker, tobak, vin och spritvaror. Och möjligheten att omedelbart kunna tillämpa föreslagen ny eller höjd tillverkningsavgift torde för närvarande böra tagas i anspråk endast i fråga om brännvin och socker.

Såväl kommerskollegium som ock generaltullstyrelsen, hvilken senare jämväl förordat ifrågavarande lagstiftning, hafva vid sitt tillstyrkande utgått från den förutsättning att, därest Kungl. Maj:ts förslag om ny eller höjd afgift icke blefve af Riksdagen godkändt eller Riksdagen fastställde en lindrigare afgift, än som af Kungl. Maj:t föreslagits, rätt till restitution af det för högt uttagna afgiftsbeloppet skulle medgifvas. Den uppfattning, som sålunda kommit till uttryck, har, såvidt de afgifna yttrandena utvisa, grundats dels på billighetsskäl och dels på det antagande, att den, som erlagt ny eller höjd afgift, i åtskilliga fall icke kan blifva i tillfälle att med motsvarande prisstegring afyttra de varor, för hvilka han måst gälda den högre afgiften.

Hvad sist nämnda fråga angår, torde man kunna antaga, att importörerna under den tid, som förflyter innan Riksdagen fattat beslut rörande en af Kungl. Maj:t föreslagen ny eller höjd afgift, skola i full utsträckning begagna sig af nederlagsinstitutionen och således ej till förtullning uttaga andra partier af ifrågavarande varuslag, än som oundgängligen erfordras. I öfrigt, äfven om varupriset efter en föreslagen förhöjning af afgiften icke alltid stegras med förhöjningens hela belopp, torde i allmänhet afgiftshöjningen omedelbart åtföljas af en prisstegring, som

åtminstone icke mycket understiger afgiftens ökning. Och i allt fall kan det med visshet förutses, att affärsmännen skola genom privaträttsliga aftal skydda sig mot förlust till följd af plötslig afgiftsförhöjning.

Möjligheten att medelst begagnande af nederlagsinstitutionen undgå förlust i följd af provisorisk tillämpning af föreslagen ny eller höjd afgift förutsätter att de varor, hvarom här är fråga, kunna uppläggas å nederlag. Rättighet härtill är ock i nuvarande tullagstiftning medgifven utom beträffande brännvin och sprit af säd, potatis eller andra jordfrukter. Införseln af dessa artiklar är emellertid icke af någon större betydhet, hvadan, äfven om den åsyftade grundlagsändringen genomföres, det knappast kan anses nödigt att i fråga om dem medgifva nederlagsrätt. Skulle likväl ett sådant medgifvande finnas böra lämnas, synes något hinder ej möta att borttaga det nu gällande förbudet mot uppläggande på nederlag af ifrågavarande artiklar.

Kan det således ej med fog sägas, att några större olägenheter skola uppkomma, därest rätt till restitution ej medgifves, så är det å andra sidan ej svårt att uppvisa, att ett motsatt system skulle innebära en ganska afsevärd oegentlighet. I sakens natur ligger nämligen, såsom ock af handelns egna representanter vitsordats, att en af Kungl. Maj:ts föreskrifven afgiftsförhöjning i regel ytterst drabbar konsumenterna. Men då dessa icke kunna tänkas annat än i undantagsfall komma i åtnjutande af hvad som, därest Kungl. Maj:ts förslag ej vunne Riksdagens godkännande, skulle återbäras, blefve restitutionens verkan i allmänhet ingen annan än den, att importörer eller detaljhandlare äfvensom tillverkare erhöle en obehörig vinst. Hvarken billighet eller rättvisa synes tala för en dylik anordning, och då i öfrigt ej i någon mån visats, att anordningen skulle vara behöflig eller nyttig, anser jag att, i öfverensstämmelse med hvad nu gäller i fråga om Konungens befogenhet att höja tullen å inkommande spannmål, rätt till restitution för nu afsedda fall ej bör ifrågakomma.»

Motion.

I sammanhang med den kungl. propositionen har utskottet jämväl till behandling förehaft en af herr *P. A. H. Cavalli* inom Första Kamraren väckt och till utskottet hänvisad motion, n:o 53, uti hvilken motionären hemställt, att ifrågavarande proposition icke måtte vinna Riksdagens godkännande.

Såsom skäl för sin hemställan har motionären andragit följande:

»Redan den omständigheten, att en proposition afseende en grund-

lagsändring förelägges Riksdagen så sent som den 19 april — d. v. s. vid en tidpunkt, då mer än tre fjärdedelar af den för lagtima Riksdags samvaro förutsatta tid af fyra månader förflutit — är ägnad att väcka uppmärksamhet. Icke mindre uppseendeväckande är, att regeringen framlagt ifrågavarande proposition under en tid (de s. k. påskferierna), då enligt talmännens officiella meddelanden inga arbetsplena förekomma inom Riksdagens kamrar. Med fullt berättigande lära Riksdagens ledamöter kunna förvänta, att icke propositioner ens i viktiga saker och än mindre i de allra viktigaste, d. ä. frågor om ändring i rikets grundlagar, framläggas vid en tidpunkt, då i anledning af pågående ferier det stora flertalet af ledamöterna icke befinner sig i Stockholm. Genom det här omförmälda förfarandet hafva de fleste af Riksdagens ledamöter i detta fall beröfvats tillfälle såväl att taga del af propositionen före dess hänvisande till utskott som ock att emot densamma framföra eventuellt förefintliga anmärkningar vid dess remitterande till utskott: det enda tillfälle, som står en kammarledamot, hvilken ej är ledamot i vederbörande utskott, till buds att fästa utskottets uppmärksamhet å synpunkter, hvilka han anser vara värda afseende och äga betydelse för frågans afgörande.

I detta ärende återstår således för mig, som ej kan skänka min röst åt det framlagda förslaget, nu ej annat än att i form af motion göra mina erinringar emot detsamma.

Ehuru väl enligt min uppfattning de ofvan anmärkta omständigheterna beträffande propositionens framläggande innefatta tillräckliga skäl för Riksdagen att i år icke antaga det väckta förslaget till ändring i grundlagen, så är det dock icke endast dessa omständigheter, som föranleda mitt afslagsyrkande.

Frågan om bestämmande af gränsen emellan regeringens och Riksdagens maktområden är af ytterst grannlaga natur, särskildt hvad bevillningarna angår.

Ifrågavarande förslag afser att, i vissa fall, till regeringen temporärt öfverflytta en del af beskattningsrätten. Svenska folkets representanter hafva emellertid tillförne alltid hållit på denna rätt, och jag föreställer mig, att äfven de nuvarande representanterna skola inse vikten af att denna rätt bevaras åt folkrepresentationen hel och oförminskad.

Om det anses nödigt, att ändrade bestämmelser införas i grundlagen i ändamål att öka effektiviteten af höjda tullavgifternas eller tillverkningsavgifternas tillämpning — något som kan vara möjligt, men hvarom jag nu saknar anledning att yttra mig — så hade detta mål kunnat nås på flera

vägar utan att minska Riksdagens beskattningsrätt. I detta afseende kan jag hänvisa till det kända förfarings sättet i vårt grannland; andra sätt användas i andra länder utan rätt för regeringsmakten att, så vidt jag känner, i saken besluta, men icke ett ord i motiveringen är ägnadt åt en *sådan* lösning af frågan. Det är vidare att uppmärksamma, att regeringen icke framlagt något förslag för att afhjälpa den, jag skulle vilja säga, i det närmaste lika stora olägenhet eller förlust för statskassan, som kan uppkomma, då enskilde motionärer framlägga förslag till höjning i vare sig tull å betydande varuslag eller vissa tillverkningsafgifter.

Enligt hvad som framgår af statsrådsprotokollet har regeringen vid beslutande af nu ifrågavarande propositions aflåtande haft ett bestämdt fall för ögonen, nämligen den i anledning af propositioner från Kungl. Maj:t af Riksdagen år 1903 beslutade förhöjning af tullen å spritvaror och viner samt ökning af brännvinstillverkningsskatten. Sammanställas de i statsrådsprotokollet för den 13 i denna månad lämnade uppgifter rörande hvad som passerade år 1903 med ett i samma statsrådsprotokoll förekommande yttrande, så kan den tanken uppstå, att den i protokollet i siffror angifna förlust, som statsverket skall hafva lidit år 1903, berott därpå, att Riksdagen icke med all möjlig skyndsamhet då behandlat propositionen. Ehuru jag förutsätter, att afsikten icke varit att rikta någon anmärkning af angifvet slag emot Riksdagen, torde det dock för frågans belysning vara af stor vikt, att en redogörelse lämnas för detta ärendes behandling vid 1903 års riksdag.

Se här redogörelsen:

Den 17 januari aflämnades till Riksdagen proposition angående statsverkets tillstånd och behof, däri chefen för finansdepartementet hemställde, att särskild proposition måtte göras hos Riksdagen om förhöjning å tullsatserna för brännvin och sprit, hvilken hemställan bifölls (sid. 12—18 i bil. ang. inkomsterna till prop. n:o 1), och omförmälde departementschefen i sammanhang härmed, att förslag om en höjning af brännvinstillverkningsskatten med 15 öre för liter skulle ske (sid. 12 och 13 i samma bil.);

den 27 januari kl. 2 e. m. aflämnades i båda Kamrarne propositioner i fråga om höjning af såväl sagda tullafgifter som brännvinstillverkningsskatten (kungl. prop. n:is 20 och 22);

den 27 januari remitterades propositionerna till bevillningsutskottet;

den 28 januari afgaf bevillningsutskottet betänkanden (n:is 1 och 2), som samma dag kl. 11 f. m. ankommo till Riksdagens kansli;

den 28 januari kl. 8 e. m. bordlades betänkandena i Kamrarne;

den 29 januari kl. 2 e. m. föredrogos bevillningsutskottets betänkanden i bägge Kamrarne, därvid hvad utskottet hemställt bifölls, och

den 29 januari vid sistomförmälda plena, som voro avslutade före kl. 4 e. m., godkändes i båda Kamrarne Riksdagens skrivelser till Konungen i dessa ämnen.

Af denna redogörelse framgår, såvidt Riksdagens åtgöranden i saken angå, att hela behandlingen af propositionerna inom Riksdagen kräfdde en tid af endast 50 timmar, inom hvilken tidrymd ej blott behandlingen inom utskottet och hos Kamrarne försiggick, utan äfven Riksdagens skrifvelse i ärendet till Konungen afläts.

På grund af hvad jag nu anført, anser jag, att, äfven om en ändring i grundlagens bestämmelser rörande behandling af frågor, som angå höjning i tullsatser eller vissa tillverkningsafgifter, är behöflig, *dels* propositionen blifvit för sent under riksdagen framlagd, *dels* ändringar af nu gällande bestämmelser böra vidtagas, utan att Riksdagens beskattningsrätt lider inskränkning, *dels ock* de olägenheter vid tillämpning af nu gällande stadganden, som i motiveringen till propositionen framhållas, icke varda afhjälpta genom det nu framlagda förslagets antagande.»

Utskottet anser sig böra till en början omförmåla, att förevarande proposition först den 28 nästlidne april öfverlämnades till utskottet och att herr Cavallis motion dit inkom den 2 maj samt att utskottet på grund häraf icke varit i tillfälle att åt denna fråga ägna den ingående behandling, som frågans vikt onekligen kräfver; men har utskottet emellertid velat framhålla de hufvudsakliga synpunkter, som för utskottet vid frågans bedömande varit bestämmande.

*Utskottets
yttrande.*

Visserligen kunna vid tillämpningen af nu i allmänhet gällande föreskrifter i fråga om åsättande eller höjande af tull eller tillverkningsafgift, till följd däraf, att en viss tidrymd måste förflyta, innan af Kungl. Maj:t för Riksdagen framlagdt förslag i sådant syfte träder i kraft, afsevärda olägenheter uppkomma och statsverket tillskyndas betydande förluster. Men utskottet har icke af hvad i ofvan intagna statsrådsprotokoll anförts funnit sig öfvertygad, att den anordning, som af Kungl. Maj:t föreslagits till förekommande af dylika olägenheter, är tillfredsställande. Den Riksdagen tillkommande beskattningsrätt skulle onekligen, därest Kungl. Maj:ts förslag blefve genomfördt, lida en inskränkning, som visserligen kan synas i och för sig icke vara af större betydelse, men som dock kan innebära, att Riksdagen med hänsyn till en

af Kungl. Maj:t pålagd tull eller tillverkningsafgift finner sig vid utöfvandet af sin beskattningsmakt bunden. Utskottet vill därjämte framhålla, att ifrågavarande grundlagsparagraf, sådan den af Kungl. Maj:t affattats, endast hänför sig till vissa nu förefintliga skattetitlar och att åt det föreslagna stadgandet sålunda icke gifvits den mera allmängiltiga karaktär, som ett grundlagsbud bör äga. Äfven med bibehållande af nu gällande bestämmelser i förevarande afseende torde dessutom olägenheterna i väsentlig mån kunna afhjälpas genom snabba och klokt afvägda åtgärder från Kungl. Maj:ts och Riksdagens sida. Andra sätt att lösa frågan utan att intrång sker i Riksdagens beskattningsrätt kunna ju ock tänkas.

På grund af hvad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att Riksdagen, med bifall till herr Cavallis motion, måtte finna Kungl. Maj:ts förevarande proposition icke kunna bifallas.

Stockholm den 11 maj 1905.

På utskottets vägnar:

HUGO BLOMBERG.

Reservationer:

af herrar *Carl Nyström, J. F. Nyström* och *Nydal*, som ansett, att utskottet bort tillstyrka bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition;

af herr *Johnsson* mot vissa delar af utskottets motivering.

Herrar friherre *Barnekow, Behm, Gustaf Axel Berg* och *Lars Berg* hafva begärt få antecknadt, att de icke deltagit i detta ärendes behandling inom utskottet.
